

İlkokul Hayat Bilgisi Dersinde Vatanserverlik Değerinin Etkinliklerle Öğretimi¹

Teaching the Value of "Patriotism" through Activities in Life Science Course

²Beyza KARABULUT, ³Mehmet Faik YILMAZ, ⁴ Mevlüt GÜNDÜZ

Geliş Tarihi/Received: 10/11/2019 Kabul Tarihi/Accepted: 07/02/2020 Yayın Tarihi/Published: 15/04/2020

Özet: Araştırmanın amacı, ilkokul 2. sınıf hayat bilgisi dersinde "vatanserverlik" değerinin etkinlik temelli öğretim yöntemi ile öğretiminin, vatanserverlik değerini öğrenmeye etkisini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde bulunan bir devlet okulundaki 2. sınıf şubesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 32 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Yarı Yapılandırılmış Görüşme" ile sağlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin yapılan etkinlikler sonrasında "vatanserverlik" ile ilgili kullandıkları ifadelerin, etkinlikler öncesinde kullandıkları ifadelere göre daha çok çeşitlendiği; "vatan ile ilişkili" temasına yönelik daha çok kişinin metafor ürettiği görülmektedir. Aynı zamanda, öğrencilerin İstiklal Marşı'na karşı hissettikleri duyguların çeşitlendiği, öğrencilerin hissettiklerini daha güzel ifade edebildikleri görülmüştür. Bu sonuç da öğrencilerin eğitsel etkinliklerle sürece dâhil olmalarının vatanserverlik değerinin öğrenilmesine olumlu etki ettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer Eğitimi, Vatanserverlik Değeri, Etkinlik Temelli Öğretim

Abstract: In the study, content analysis, which is one of the qualitative techniques has been used. The experimental group of the study is made up of the 2nd grade students in a public school in the province of İstanbul, in 2019-2020 education period. In total, 32 students have participated in the study. All the data has been received through semi-structured interview developed by the researcher. Regarding the findings of the study, it has been observed that the expressions related to "patriotism" as a term have diversified after they've done the activities. After the activities have been practised in the class, it has been observed that in the metaphors produced by the students, regarding the theme of "patriotism", more students have produced metaphors. With the result of the activities, the feelings arising when the students listen to and sing the national anthem have diversified, moreover they have been able to express these feelings beter. To sum up, while learning the value of "patriotism", the students have been engaged in the process through these educational activities, which has facilitated the learning process.

Keywords: Value Education, The Value of Patriotism, Activity-Based Teaching

Önerilen Atıf Bilgisi/To Cite This Article: Karabulut, B., Yılmaz, M. F., & Gündüz, M. (2020). İlkokul Hayat Bilgisi Dersinde Vatanserverlik Değerinin Etkinliklerle Öğretimi. *Temel Eğitim Dergisi*, 2(2), 34-41

1- Giriş

Değerler, davranışlara yol gösteren temel ilke ve inançlardır (Halstead ve Taylor, 2000). Aynı zamanda bireylerin duygu, tutum ve davranışlarını biçimlendirir, özgüvenlerinin gelişmesini sağlar. Bireylerde değer bilinci bir anda oluşan bir olgu değildir. Değer kavramı, çocukluk döneminden itibaren oluşmaya başlar, kişiliğin oluştuğu zamana dek kazanılmaya devam eder. Yaşam boyunca da etkileşim kurularak bu süreç devam etmektedir (Balat ve Dağal, 2009). Değerler çocuğa ilk olarak aile ortamında kazandırılmaya başlanır. Sonrasında okul dönemine başlayan çocuğ, formal yolla bu sürece devam eder (Gündüz, 2018).

Toplumsal olarak kabul ettiğimiz birçok değerden biri olan vatanserverlik değeri de bireylerin küçük yaştan itibaren benimsemesi, içselleştirmesi gereken bir değerdir. Vatanserverlik duygusu, insanlığın var oluşu kadar eskidir (Kurt, 2007). Okullarda daha çok resmi program çerçevesinde verilen vatanserverlik değeri, geçmişten bu yana hem isim olarak hem de uygulama olarak değişiklik göstermiştir.

¹ Bu makale, danışmanlığını Mehmet Faik YILMAZ ve Mevlüt GÜNDÜZ'ün yürütmekte olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İstanbul, Türkiye, mefavil@yildiz.edu.tr

³ Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İstanbul, Türkiye, mevlutgunduz@sdu.edu.tr

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, İstanbul, Türkiye, beyza_karabuluttt@hotmail.com

2005 yılından itibaren disiplinler arası yaklaşımın önemsenmesi ile bu değer ilköğretim programlarına yavaş yavaş konulmaya başlanmıştır (Merey, Karatekin ve Kuş. 2012). Eğitim programlarında yerini koruyan vatandaşlık dersi/ara disiplini; öğrencilerin vatanını seven, görev ve sorumluluklarının bilincinde olan bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunmaktadır.

Değerler, özellikle son dönemlerde birçok bilim dalı tarafından işlenen bir kavramdır. Ders içeriği olarak da ilköğretim döneminde çokça yer verilmektedir. Özellikle, çocukları hayata hazırlayan derslerden biri olan hayat bilgisi dersi, değer eğitiminin işlenmesine oldukça elverişlidir. Bireylerin vatanseverlik değerine ne kadar önem verip vermediği, bu değerın okullarda nasıl öğretildiğine de bağlıdır (Ravitch, 2006, 579). Hayat bilgisi dersi; sosyal bilimler ile doğa bilimlerini merkeze alan, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olarak planlanmış, günlük yaşama yönelik bilgiler veren bir derstir. Bu dersin amacı, gündelik hayatta kullanılabilecek somut etkinlikler ile çocukların aktif bir yaşam sürmelerine katkı sağlamaktır (Güzel Candan ve Ergen, 2014).

Çocukların değerleri sadece dinleyerek öğrenmesi çok mümkün değildir. Çocuklar, toplum içinde karıştığı ilk yerlerden biri olan okulda, çeşitli etkinlikler yardımı ile değerleri kazanmalıdırlar (Tekin, 2019). Bundan dolayı, edindikleri bilgileri etkinlikler eşliğinde daha aktif olarak, anlamlı ve kalıcı hale getirebilirler. Etkinlik temelli öğretim yöntemi de buna yardımcı olmaktadır. Etkinlikler, öğrencilerin sınıf ortamında ya da dışında kendilerini ifade edebilmelerine, aktif katılım sağlayarak hem konuyu pekiştirmelerine hem de özgüvenlerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımlarından biri olan bu yöntem, öğrencilerin kendi yaptıkları etkinliklere ve gözlemlere göre bir yargıya varmalarına olanak sağlar (Mert Cüce, 2012).

Etkinlik temelli öğretimin, ilköğretimdeki temel derslerden olan hayat bilgisi dersinde de önemli bir yeri vardır. Okul ortamıyla yeni tanışan öğrencilerin öğrendikleri yeni bilgileri etkinliklerle zenginleştirmek, hem aktif olmalarına hem de bilgiyi anlamlı hale getirmelerine yardımcı olacaktır. Öğrenciler bu süreçte problem çözme, yaratıcı düşünme gibi beceriler de kazanmaktadır. Öğrenciler bu süreçte somut kavramlar kadar soyut kavramlar da öğrenirler. Soyut olan kavramları anlamak, somut olan kavramlara göre daha zordur. Örneğin, insanlık kavramını anlatmak, insan kavramını anlatmaktan daha zordur (Gel, 2019). Bu sebeple, etkinlik temelli öğretim yöntemi, küçük yaşlardaki çocukların anlamalarına, öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Çocuklar bu ve buna benzer temel becerileri okul hayatlarının ilk dönemlerinde hayat bilgisi dersinde edinirler. Bundan dolayı etkinlik temelli öğretim yöntemi, özellikle bu dönem için çok önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 2. Sınıf hayat bilgisi dersinde işlenen vatanseverlik değerinin etkinlik temelli öğretim ile öğretiminin vatanseverlik değerinin öğrenilmesine etkisini belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıda belirtilen araştırmanın alt problemleri ise şu şekilde belirlenmiştir:

- 1- Öğrencilerin etkinlikler yapılmadan önceki vatanseverlik ile ilgili düşünceleri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin etkinlikler yapıldıktan sonraki vatanseverlik ile ilgili düşünceleri nelerdir?

2- Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Çalışma, nitel araştırma yöntemine göre uygulanmıştır. Nitel araştırma; sosyal olayları doğal ortamı içinde betimlemekte; nasıl, niçin, ne şekilde gibi sorulara cevap aramaktadır (Karataş, 2015). Bu çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden bütüncül tek durum modeline yer verilmiştir. Bu modelde isminden de anlaşıldığı gibi, tek bir analiz birimi (tek kurum, tek program, tek okul, tek birey vb.) vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2. Örneklem

Bu çalışma, 2019-2020 eğitim-öğretim döneminde, İstanbul ili Ümraniye ilçesinde bulunan bir devlet okulundaki 2. sınıfta eğitim gören 16'sı kız, 16'sı erkek olmak üzere toplam 32 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler gönüllülük esasına uygun olarak seçilmiştir. Çalışma öncesinde Milli Eğitim Bakanlığında gerekli izinler temin edilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen, açık uçlu sorulardan oluşan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme" ile toplanmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesinde ve güvenilirliğinin

sağlanmasında 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Uygulama öncesinde katılımcılara bilgi verilmiş ve hazırlanan sorular ön-test şeklinde sunulmuştur. Sonrasındaki 6 haftalık süreçte planlanan etkinlikler (konu ile ilgili animasyon filmi seyretme, afiş hazırlama, müze gezisi, şiir yazma çalışması, slogan yazma çalışması, vatani görevini yapmakta olan askerlere mektup yazma, yazar imza günü düzenleme, beyaz renkli büyük bir kumaşa akrilik boya ile el baskısı şeklinde Atatürk portresi yapma etkinliği, tiyatro hazırlayıp sunma) yapılmıştır. 6 hafta sonunda aynı sorular son test şeklinde tekrar katılımcılara yöneltilip cevaplamaları sağlanmıştır. Katılımcılar ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda araştırmanın verileri elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizinde, içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, geçerli bulgular meydana getirebilmek için sözel veya görsel içerikli gereçlerin incelenmesidir (Krippendorff, 2004). **İçerik analizinin, literatüre katkı sağlayabilmesi için devamlı olarak takibinde olunması, tekrar tekrar ele alınması gerekmektedir** (Kaltakçı Gürel ve diğ., 2017). Verilerin analizi aşamasında, öncelikle elde edilen veriler gruplanmış ve numaralandırılmıştır. Verilen cevaplara göre önce kategoriler oluşturulmuş ve daha sonra da temalara dönüştürülerek değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmada veriler 2 bölüme ayrılmış, her bölüm kendi içinde 3 ayrı grupta incelenmiştir. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda tablolara yansıtılmıştır. Bazı öğrencilerin cevapları olduğu gibi aktarılmıştır.

3.1. Öğrencilerin Etkinlikler Yapılmadan Önce Vatanserverlik Değeriyle İlgili Düşüncelerine Yönelik

Bulgular

3.1.1. Öğrencilerin kavram olarak vatanserverlik algıları

Öğrencilerin vatanserverlik değeriye yönelik fikirlerinin aktarıldığı içerik analizi aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Etkinlik Öncesi Kavram Olarak Vatanserverlik Algıları

Tema	Kod	Frekans
Bireysel Vatanserverlik	Dürüstlük	4
	Saygılı Olma	4
	Sevgi dolu Olma	6
	İyi bir insan Olma	16
	Sıcakkanlı Olma	1
	Yardımsver Olma	4
	Güler yüzlü Olma	1
	Hoşgörülü Olma	1
	Çalışkan Olma	1
	Toplumsal Vatanserverlik	Vatanını sevme
Türk Bayrağını sevme		10
Cumhuriyet'i sevme		2
Atatürk'ü sevme		6
Gazilerimiz		1
Şehitlerimiz		8
İstiklal Marşı		2
Ülkemizi düşmanlardan Kurtarmak		2

Ön test sonucunda vatanserverlik değeri, bireysel vatanserverlik ve toplumsal vatanserverlik olarak sınıflandırılmıştır. Tablodaki veriler incelendiğinde, en fazla verilen cevapların; vatanını sevme (n=19), iyi bir insan olma (n=16), Türk Bayrağı'nı sevme (n=10) olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ön testte verdikleri cevaplar incelendiğinde, Ö3 nolu öğrenci, "Vatan deyince aklıma cumhuriyet gelir, askerlerimizin kanı gelir. Bence vatanseverlik Türk Bayrağı'nı sevmek, cumhuriyeti sevmek demektir" demiştir. Ayrıca Ö10 nolu öğrenci, "Vatanseverlik; insanları seven, vatanını sevip koruyan demektir. Vatan deyince aklıma bayrağımız gelir" demiştir. Ö28 nolu öğrencinin ise, "Vatanseverlik, insanın vatanını sevmesi demektir. Vatanseverlik deyince aklıma Türk Bayrağı gelir" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

3.1.2. Öğrencilerin Vatanseverlik Kavramı Üzerine Metaforları

Ön test sonucunda vatanseverlik değerine yönelik metaforlar, "doğa ve insan ile ilişkili" ve "vatan ile ilişkili" olarak 2 temada incelenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Etkinlik Öncesi Vatanseverlik Kavramı Üzerine Metaforları

Tema	Kod	Frekans
Doğa ve İnsan ile ilişkili	Sevgi	1
	İyi kalpli bir çocuk	1
	Dünya	1
	Ay	1
	İyi bir insan	2
	Güler yüzlü bir insan	1
	Gül	1
	Çiçek	1
Vatan ile ilişkiler	Türk Bayrağı	14
	Atatürk	1
	Türk Bayrağı'ndaki yıldız	2
	Askerlerimiz	4

Verilen cevaplar incelendiğinde, "Vatan ile ilişkili" metaforlarda en çok Türk Bayrağı (n=14), ikinci olarak askerlerimiz (n=4) cevaplarının verildiği görülmektedir. "Doğa ile ilişkili" temasına yönelik metaforlarında ise; iyi bir insan (n=2), çiçek (n=1), gül (n=1) gibi cevaplar verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara bakıldığında; Ö5 nolu öğrencinin, "Vatanımızı Türk Bayrağı'na benzetirdim" dediği, Ö11 nolu öğrencinin, "Vatanı, vatanseverliği Dünyamız gibi düşünüyorum. Dünyamıza benzetiyorum" dediği, Ö6 nolu öğrencinin ise, "Vatanımızı Türk Bayrağı'ndaki yıldız olarak düşünüyorum. Ona benzetiyorum" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

3.1.3. Öğrencilerin Milli Marşı (İstiklal Marşı) Duyduklarında/ Söylediklerinde Oluşan Duyguları

Ön test sonucunda verilen cevaplar, "düşündükleri" ve "hissettikleri" olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin Etkinlik Öncesinde "İstiklal Marşı"na yönelik algıları

Tema	Kod	Frekans
Düşündükleri	Şehitlerimiz	2
	Atatürk	4
	Türk Bayrağı	5
	Savaşlar	1
	Cumhuriyet	1
	Askerlerimiz	1
	Mehmet Akif Ersoy	1
	Vatanımız	1
	Gazilerimiz	1
	Hissettikleri	Mutluluk
Üzüntü		4
Heyecan		3

Öğrencilerin verdikleri cevaplara bakıldığında, "düşündükleri" kategorisinde en çok Türk Bayrağı (n=5), sonrasında Atatürk (n=4) cevabını, "hissettikleri" kategorisinde en çok mutluluk (n=7), ikinci olarak

üzüntü (n=4) cevabını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin bazılarının cevapları incelendiğinde; Ö1 nolu öğrencinin, "İstiklal Marşı'nı okurken kendimi mutlu hissedirim, içimi rahat hissedirim". Ö9 nolu öğrencinin "İstiklal Marşı'nı okurken vatanımızı, bayrağımızı ve şehitlerimizi düşünürüm" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

3.2. Öğrencilerin Etkinlik Yapıldıktan Sonraki Vatanserverlikle İlgili Düşünceleri

3.2.1. Öğrencilerin Etkinlik Sonrası Kavram Olarak Vatanserverlik Algıları

Son test sonucunda vatanserverlik değeri, bireysel vatanserverlik ve toplumsal vatanserverlik olarak 2 ayrı grup şeklinde sınıflandırılmıştır.

Tablo 4: Öğrencilerin Etkinlik Sonrası Kavram Olarak Vatanserverlik Algıları

Tema	Kod	Frekans
Bireysel Vatanserverlik	Dürüstlük	1
	İyi bir insan olma	22
	Saygılı olma	5
	Yardımsver olma	3
	Hoşgörülü olma	4
	Sevgi dolu olma	5
	Güler yüzlü olma	1
	Dostluğa, arkadaşlığa önem verme	1
Toplumsal Vatanserverlik	Vatanını sevmek	25
	Türk Bayrağını sevmek	15
	İstiklal Marşı	2
	Cumhuriyet	1
	Atatürk	6
	Askerlerimiz	8
	Sütçü İmam	2
	Seyit Onbaşı	4
	Nezahat Onbaşı	1
	Cengiz Topel	2
	Kurtuluş Savaşı	1
	Şehitlerimiz	2
	Gazilerimiz	2

Son test sonucunda, öğrencilerin bazılarının düşüncelerini ifade ederken hem bireysel hem toplumsal vatanserverlik ile ilgili görüş bildirdikleri görülmüştür. "Bireysel Vatanserverlik" temasına yönelik cevaplar veren öğrencilerin en fazla iyi insan olma (n=22) cevabını, ikinci olarak da saygılı olma (n=5) ve sevgi dolu olma (n=5) cevaplarını verdikleri görülmektedir. Toplumsal vatanserverlik temasına yönelik verilen cevaplar incelendiğinde, en çok vatanını sevmek (n=25) cevabı, ikinci olarak da Türk Bayrağını sevmek (n=15) cevabı verildiği görülmektedir. Öğrencilerin cevapları incelendiğinde; Ö29 nolu öğrencinin, "Vatan deyince aklıma Atatürk gelir, cumhuriyetin önemi, vatanserverlik gelir. Vatanserverlik bence kendi vatanını başka bir ülkeden daha çok sevmek demektir" dediği, Ö24 nolu öğrencinin ise, "Vatanserverlik, vatanımızı sevmek demektir. Bayrağımız, vatanımız, Nezahat Onbaşı'nın yaptığı iyilikler aklıma geliyor" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

3.2.2. Öğrencilerin Etkinlik Sonrasında Vatan/Vatanserverlik Üzerine Metaforları

Tablo 5: Öğrencilerin Etkinlik Sonrasında Vatan/Vatanserverlik Üzerine Metaforları

Tema	Kod	Frekans
Doğa ile İlişkili	Çiçek	2
	Kalp	1
	Kelebek	1
	Güzel bir ev	1
Vatan ile İlişkili	Türk Bayrağı	17
	Atatürk	2
	Askerlerimiz	4
	Polis	1

Seyit Onbaşı	1
Gazilerimiz	2

Son test sonucunda verilen cevaplar incelendiğinde, "Doğa ile İlişkili" temasına yönelik her bir terimin çoğunlukla bir öğrenci tarafından söylendiği, "çiçek" cevabının 2 öğrenci tarafından verildiği görülmektedir. "Vatan ile ilişkili" temasına yönelik terimlerden en çok Türk Bayrağı (n=17)'nin, sonrasında da askerlerimiz (n=4) cevabının verildiği görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde; Ö6 nolu öğrencinin, "Ben vatanımızı bir kalbe benzetiyorum, bir kalp gibi görüyorum" dediği, Ö7 nolu öğrencinin "Vatanseverliği bir şeye benzetecek olsam o Türk Bayrağı olurdu" dediği, Ö3 nolu öğrencinin ise "Ben vatanımızı, vatanseverliği polislerimiz olarak düşünüyorum. Onlar bizim kahramanlarımız" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

3.2.3. Öğrencilerin Milli Marşı (İstiklal Marşı) Duyduklarında/Söylediklerinde Oluşan Duyguları

Son test sonucunda veriler cevaplar doğrultusunda, öğrencilerin milli marşı duyduklarında/söylediklerinde oluşan duygular alt başlığı; "düşündükleri" ve "hissettikleri" olarak 2 gruba ayrılmıştır.

Tablo 6: Öğrencilerin Etkinlik Sonrası "İstiklal Marşı"na Yönelik Algıları

Tema	Kod	Frekans
Düşündükleri	Şehitlerimiz	1
	Atatürk	1
	Gazilerimiz	1
Hissettikleri	Mutluluk	15
	Üzüntü/Hüzün	13
	Heyecan	3
	Gururlu	1

Son test sonuçlarına göre verilen cevaplar incelendiğinde; "hissettikleri" temasına yönelik en çok mutluluk (n=15) duygusunun, sonrasında da üzüntü/ hüzün(n=13) duygusunun hissedildiği görülmektedir. "Düşündükleri" temasına yönelik; şehitlerimiz (n=1), gazilerimiz (n=1) ve Atatürk (n=1) cevaplarının verildiği görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde; Ö1 nolu öğrencinin "İstiklal Marşı'nı söylerken gazilerimizi, şehitlerimizi düşünürüm, hüzünlenirim, üzülürüm" dediği, Ö2 nolu öğrencinin "İstiklal Marşı'nı okurken Tüyerim diken diken oluyor, mutlu oluyorum" dediği, Ö4 nolu öğrencinin ise, O an kendimi mutlu hissederim" gibi ifadeleri kullandıkları görülmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda, ön test sonuçları ile 6 haftalık etkinlik süreci sonrasında uygulanan son test arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, değerler eğitiminin etkinlik temelli öğretim ile uygulandığı başka çalışmalarla da benzerlik göstermektedir (Saniye, 2019; Altunsoy, 2019; Kapkın, 2018; Aktepe, 2010). Bu çalışmalar, farklı sınıf düzeylerinde, farklı derslerde, farklı örneklerle uygulanmıştır. Yapılan bu çalışmalarda, her çalışmanın başka bir değeri içermesiyle birlikte, etkinlik temelli öğretimin değer öğretimine olumlu yönde katkı sağladığı görülmektedir.

Öğretim aşamasında etkinliklerin yer alması, hem öğretim hedeflerinin güçlü bir biçimde gerçekleşmesine hem de bireylerin akademik özgüvenlerinin üst düzeye çıkmasına imkân sağlayabilir. Tekin (2019)'in çalışmasında, etkinlik temelli değer eğitiminin verildiği deney grubunda sorumluluk değerine yönelik tutum değerlerinin yükseldiği görülmüş, kontrol grubunda ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç yapılan etkinlikler ile etkin durumda olan öğrencilerin sorumluluk değerini kazanmada olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir. Kapkın (2018)'in yaptığı çalışmada, etkinlik temelli değerler eğitimi çalışmalarının deney grubuna uygulanmasıyla gruptaki öğrencilerin son test puanlarında anlamlı bir fark olduğu, kontrol grubundaysa anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, etkinlik çalışmalarının öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmesine katkı sağladığı söylenebilir.

"Öğrencilerin kavram olarak vatanseverlik algıları" ile ilgili ulaşılan sonuçlarda; etkinlikler öncesinde ve sonrasında verilen cevaplarda değişme görülmektedir. Bireysel vatanseverlik temasında çoğu kavramın, etkinlik öncesinde sözü geçen kavramla aynı olduğu fakat daha fazla öğrencinin ona

yönelik cevap verdiği görülmektedir. Bilhassa son testteki temalarda "Toplumsal Vatanserverlik" alt başlığında verilen cevapların sayısında artış görülmektedir. Öğrencilerin, yapılan etkinlikler sonrasında vatanımız için önemli kişiler hakkında bilgi sahibi oldukları, "vatan" denilince akıllarına o kişilerin de geldiği görülmektedir.

Öğrenenlerin etkin hale geldiği durumlar üzerinden deneyimleyerek uygulanan bilişsel ve psikomotor faaliyetler, öğrenmenin kalıcılığını arttırmaktadır (Camci, 2012). Altunsoy (2019)'un çalışmasında, deney grubuna uygulanan etkinlik temelli öğretim sonucunda, öğrencilerde nitel ve nicel boyutlarda saygı değerine yönelik farkındalık oluştuğu, öğrencilerin saygı eğiliminin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Uygulanan etkinlik temelli yaklaşım ile öğrencilerde olumlu yönde davranış değişikliği görülmüştür. Bu araştırmanın sonuçları da etkinlik temelli öğretim yönteminin, değerlerin öğrenilmesini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

İlk ve orta kademedeki öğrencilerin, öğrenme sırasında etkin olmaları öğrenmeyi kolaylaştırdığı için konuyu somutlaştırarak materyaller yardımıyla anlatmak, etkinlik temelli öğrenmede oldukça önemlidir (Gümrükçü, 2019). Aktepe (2010)'nin çalışmasında, etkinlik temelli öğretim yöntemiyle birlikte yardımseverlik değerinin yürütüldüğü deney grubunda, yapılan araştırma sonunda ölçülen tutum puanlarında artış görülmektedir. Bu durum da yardımseverlik değerinin etkinlik temelli öğretim yöntemi ile yürütülmesinde süreci somut hale getirdiği, eğlendirerek öğrettiği, öğrenmeye katkı sağladığını göstermiştir.

"Vatan/vatanserverlik kavramı üzerine metaforları" alt başlığına yönelik çıkan sonuçlarda, etkinliklerden önce "Doğa ve İnsan ile İlişkili" temasına yönelik daha fazla metafor üretildiği, etkinlikler sonunda bu temada dile getirilen metaforların azaldığı ve "Vatan ile ilişkili" temasına yönelik üretilen metaforların arttığı görülmektedir. Uygulanan etkinliklerin, bazı öğrencilerin vatan sevgisine yönelik fikirlerine katkı sağladığı görülmektedir.

"Öğrencilerin İstiklal Marşı'nı duyduklarında/söylediklerinde oluşan duyguları" ile ilgili sonuçlar incelendiğinde, ön test verilerinde öğrencilerin daha çok "düşündüklerin" temasına yönelik cevaplar verdikleri, "hissettiklerin" temasında ise daha az öğrencinin hislerini ifade edebildiği görülmektedir. Son test sonucundaki bulgulara bakıldığında ise bazı öğrencilerin hislerini daha iyi ifade edebildikleri görülmektedir. Öğrencilerin birçok faaliyette etkin olup iş birliği içinde çalışmalarının, uyguladıkları etkinlikleri arkadaşları önünde sunmalarının olumlu yönde etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin vatanserverlik kavramını açıklarken vatanını sevmek, cumhuriyeti sevmek, askerlerimizi sevmek, İstiklal Marşı'nı sevmek, iyi bir insan olmak vb. ifadeler kullandıkları görülmektedir. Avcı (2015)'nin yaptığı çalışmada da öğrenciler bu değeri; vatanını korumak, bayrağını sevmek gibi ifadelerle açıklamışlardır. Özcel (2019)'in yaptığı çalışmada, öğrencilerin milli marşı dinlerken hissettiklerine yönelik soruya; mutlu hissettikleri, gurur duydukları gibi cevaplar verdikleri; akıllarına Kurtuluş Savaşı, Mehmet Akif Ersoy gibi isimlerin geldiği belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmayla da verilen cevapların birbirine benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda; vatanserverlik değerinin 2. sınıf düzeyindeki öğrencilere etkinliklerle öğretimi; birçok öğrencinin kendini daha rahat ifade edebildiğini, soyut olan bu değer etkinliklerle anlatılmasının kavramı biraz daha somut hale getirdiğini, öğrencilerin farklı kahramanların yaşadıklarını öğrenerek ve arkadaşlarına anlatarak değer öğrenimini daha kalıcı hale getirdiğini göstermektedir.

5. Kaynaklar

- Aktepe, V. (2010). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Yardımseverlik" Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Altunsoy, Y. (2019). Sosyal Bilgiler Dersinde Duygu ve Düşüncelere Saygı Değerinin Etkinlik Temelli Öğretiminin Öğrencilerin Saygı Eğilimine Etkisi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Avcı, A. A. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Vatanserverlik Değerinin Kazandırılmasına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu.
- Balat, G., U., Dağal, A. B. (2009). Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Etkinlikleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Camci, F. (2012). Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinlik Temelli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Becerilerine ve Öğrenme Sürecine Etkisi. Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.
- Gel, A. I. (2019). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinlik Temelli Öğretiminin Tarihsel Düşünme Becerisinin Gelişimine ve Akademik Başarıya Etkisi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Manisa.
- Gümrükçü, F. (2019). Etkinlik Temelli Öğrenme Yaklaşımının 7. Sınıf Rasyonel Sayılar Konusunda Öğrencilerin

- Başarısına ve Kalıcılığına Etkisi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Gündüz, D. D. (2018). Tarih Öğretmenlerinin Ortaöğretim Öğrencilerine "Vatanseverlik" Değerini Öğretirken Kullandıkları Değer Yaklaşımlarının Tespit Edilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Güzel Candan, D. ve Ergen, G. (2014). 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Temel Evrensel Değerleri İçermesi Bakımından İncelenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 134-161.
- Halstead, J.M. ve Taylor, M.J. (2000). Learning and Teaching about Values: A Review of Recent Research. Cambridge Journal of Education, 30 (2), 169- 202.
- Kaltakçı Gürel, D., Sak, M., Ünal, Z. Ş., Candaş, Z., Özbek, V., Şen, S. (2017). 1995-2015 Yılları Arasında Türkiye'de Fizik Eğitime Yönelik Yayımlanan Makalelerin İçerik Analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 143-167.
- Kapkın, B. (2018). Etkinlik Temelli Değerler Eğitimi Programının 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 3-15.
- Krippendorff, K. (2004). Content Analysis: An Introduction to Its Methodology. New York: Sage Yayıncılık.
- Kurt, T. (2007). Öğretmenlerin demokrasi, vatandaşlık ve vatanseverlik algılarının nitel olarak incelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Merey, Z., Karatekin, K., Kuş, Z. (2012). İlköğretimde Vatandaşlık Eğitimi: Karşılaştırmalı Kuramsal Bir Çalışma. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(3), 795-821.
- Mert Cüce, A. P. (2012). Etkinlik Temelli Matematik Öğretimi Yapılan Sınıf Ortamından Yansımalar: Aksiyon Araştırması. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Özcel, G. (2019). 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin Vatanseverlik Değerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.
- Ravitch ,D. (2006). Should We Teach Patriotism? Phi Delta Kappan. 87(8), 579-581
- Tekin, S. (2019). İlkokul 4. Sınıflarda Etkinlik Temelli Değer Eğitimi Yoluyla Sorumluluk Değerinin Kazandırılması. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) lisansı ile lisanslanmıştır. Makalenin okuma, indirme, kopyalama, dağıtma ve yazdırma hakları herkes için kalıcı olarak serbest bırakılmıştır.

This article licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license and permanently free for everyone to read, download, copy, distribute and print.